

Інформаційно-аналітична довідка щодо основних тенденцій економічного розвитку регіону

1. Промислове виробництво.

На підконтрольній українській владі території залишилась незначна частка таких галузей як вугільна промисловість, виробництво будівельних матеріалів, харчова та легка промисловість. За даними Держстату України кількість активних промислових підприємств станом на 01.11.2016 року склала 723, з них: добувної – 49, переробної – 597.

Основні підприємства зосереджені у містах Северодонецьк, Рубіжне, Лисичанськ, Кремінна, питома вага яких в загальному обсязі реалізованої промислової продукції області 45,0 %.

Індекс промислової продукції у 2017 році порівняно з 2016 роком становив 69,0 % (2016 до 2015 року – 139,0 %).

Обсяг реалізованої промислової продукції за 2017 рік склав 23,2 млрд грн, що становить 1,1 % від загальнодержавного.

Середньооблікова кількість працюючих у промисловому комплексі у грудні 2017 року склала 37,6 тис. осіб, зменшення до попереднього місяця – 0,7 %.

Заробітна плата штатних працівників в середньому за грудень 2017 року склала 6918,5 грн, що на 13,9 % більше від попереднього місяця та на 7,6 % менше від середнього рівня по регіону.

Переробна промисловість

До підприємств основного кола статистичної звітності з **виробництва коксу та продуктів нафтоперероблення** відносяться ПрАТ «ЛИНІК» та ПАТ «Алчевський металургійний комбінат».

ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» (виробництво коксу) у 2017 році вироблено товарної продукції у натуральному виразі 103,7 тис. тонн (8,5 % до 2016 року) на суму 228,4 млн грн (у 2016 році – 2867,7 млн грн).

У 2017 році промислова продукція ПрАТ «ЛИНІК» не вироблялася. На теперішній час Україна імпортує нафтопродукти із Болгарії, Румунії, Білорусі, через що продукція ПрАТ «ЛИНІК» є неконкурентоспроможною. З березня 2012 року ПрАТ «ЛИНІК» повністю припинило діяльність.

На цей час ПрАТ «ЛИНІК» підготовлено до запуску виробництва поліпропілену (проведено ремонт технічного обладнання, апаратів, трубопроводів, тощо).

Основними бюджетоутворюючими підприємствами галузі **металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів** є: ПрАТ «Алчевський металургійний комбінат», ПАТ «Стахановський завод феросплавів», ПАТ «Луганський трубний завод», Лутугинський державний науково-виробничий валковий комбінат, ТОВ «Метали і полімери».

На території підконтрольній українській владі галузь представлено незначною кількістю металообробних підприємств. Питома вага

металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів у загальному обсязі зазначених виробництв області складає 0,8 %.

Внаслідок тимчасового припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення, підприємством ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» знижено виробництво продукції металургії, що у порівнянні до минулого року складає: прокату – 12,4 % (152,8 тис. т), агломерату – 12,6 % (284,9 тис. тонн), сталі – 11,3 % (158,3 тис. тонн), чавуну – 11,6 % (154,4 тис. тонн).

Обсяг реалізованої продукції за січень-грудень 2017 року склав 1838,1 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 7,9 %.

Фактично все виробництво **хімічних речовин і хімічної продукції** зосереджено на території, підконтрольній українській владі. Основними підприємствами є: ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання «Азот», ТОВ «Рубіжанський трубний завод», ТОВ «НВО «Склопластик», ТОВ НВП «Зоря».

За 12 місяців 2017 року підприємствами вироблено товарної продукції:

- ТОВ НВП «Зоря» – 788,5 млн грн (155,9 %). У натуральному виразі вироблено тротилу 7516 тонн (148,0 %), грамонітів – 2837 тонн (145,4 %), амонітів – 1301 тонн (126,2 %), смоли карбамідно-фармальдегідної – 8478 тонн (112,5 %);

- ТОВ «НВО «Севєродонецький Склопластик» – 205,6 млн грн (141,0 %);

- ВКФ ТОВ «ТАНА» вироблено товарної продукції на суму 90,3 млн грн (150,0 %);

- ТОВ НВФ «Мікрохім» – 306,9 млн грн (183,2 %);

- ПАТ «Рідкісні гази» – 24,2 млн грн (у 2,2 р. більше);

- ТОВ «Рубіжанський трубний завод» – 11,1 млн. грн (119,1 %).

Після довготривалого простою відновив роботу ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання «Азот». За рахунок переробки давальницької сировини, у 2017 році виготовлено 59,6 тис. тонн селітри аміачної (2016 рік – 241,1 тис. тонн) та 0,6 тис. тонн аміаку водного (2016 рік – 1,9 тис. тонн).

Обсяг реалізованої продукції за січень-грудень 2017 року склав 3373,8 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 14,5 %.

Основні підприємства галузі **машинобудування**, що працюють на підконтрольній території: ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод», ПрАТ «СНВО «Імпульс», ТОВ НВП «Мікротерм», ТДВ «Севєродонецький завод хімічного нестандартизованого обладнання» та перереєстроване ПАТ «Луганськтепловоз».

ПрАТ «СНВО «Імпульс» – унікальне високотехнологічне підприємство, яке спеціалізується на виробництві високонадійних засобів і систем автоматизації для особливо складних і відповідальних об'єктів (атомні енергоблоки, управління рухом на залізницях). У 2017 році ПрАТ «СНВО «Імпульс» вироблено товарної продукції на суму 1335,5 млн грн (119,0 % до 2016 року).

Підприємством ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод», у 2017 році вироблено товарної продукції на суму 1129,9 млн грн (у 3 рази більше ніж у 2016 році), ТОВ НВП «Мікротерм» – 13,7 млн грн. (179,2 %).

Обсяг реалізованої продукції за січень-грудень 2017 року склав 2649,6 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 11,4 %.

На території підконтрольній українській владі в галузі **текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів** працюють лише ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ, ФОП Смалій м. Рубіжне, ТОВ «Рубіжанська панчішна мануфактура», ТОВ «Старобільська швейна фабрика» та інші малі підприємства, які мають незначний вплив на обсяги виробництва.

За підсумками роботи у 2017 році до 2016 року темп росту промислової продукції підприємств галузі складає:

- ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ – 100,2 % (15,4 тис. швейних виробів);

- ФОП Смалій м. Рубіжне – 148,0 % (358,9 тис. пар панчішно-шкарпеткових виробів).

Обсяг реалізованої продукції за січень-грудень 2017 року склав 127,7 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 0,5 %.

Основне підприємство в галузі **виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність**, яке виробляє 95,0 % обсягів товарної продукції – ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат».

У 2017 році вироблено товарної продукції на суму 3,6 млрд грн. (133,7 % до 2016 року). У натуральному виразі вироблено картону та паперу – 208,6 тис. тонн (119,3 %), гофротари – 139,3 млн м² (114,9 %).

Обсяг реалізованої продукції за січень-грудень 2017 року склав 3646,9 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислового виробництва – 15,7 %.

Добувна промисловість

На території підконтрольній українській владі працюють лише 4 шахти ПАТ «Лисичанськвугілля» та 4 шахти ДП «Первомайськвугілля».

За 2017 рік видобуто 394,6 тис. тонн вугілля, що становить 45,4 % від планового завдання та на 110,3 тис. тонн менше у порівнянні з 2016 роком:

– ПАТ «Лисичанськвугілля» – 234,1 тис. тонн (39,0 % від планового завдання, на 37,6 тис. тонн більше ніж у 2016 році);

– ДП «Первомайськвугілля» – 160,5 тис. тонн (59,7 % від планового завдання, на 147,9 тис. тонн менше ніж у 2016 році).

– Станом на 01.01.2018 на складах вугледобувних підприємств знаходиться 15,7 тис. тонн рядового вугілля, в тому числі:

– ДП «Первомайськвугілля» – 4,9 тис. тонн;

– ПАТ «Лисичанськвугілля» – 10,8 тис. тонн.

За січень-грудень 2017 року вугледобувними підприємствами реалізовано 244,1 тис. тонн вугільної продукції, що на 76,1 тис. тонн менше ніж за аналогічний період 2016 року.

Обсяг реалізованої продукції за січень-грудень 2017 року склав 2856,9 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 12,3 %.

Електроенергетичну галузь економіки області представляють:

– енергогенеруючі підприємства – ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК Східенерго», ДП «Севєродонецька ТЕЦ», блок-станції підприємств (ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат», ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Зоря», які виробляють електроенергію для власних потреб);

– енергопостачальні підприємства – ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» та Луганська філія ДП «Регіональні електричні мережі».

Свою діяльність підприємства галузі здійснюють у рамках Оптового ринку електроенергії України.

Через знаходження ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК Східенерго» в зоні бойових дій пошкоджено значну кількість ліній електромереж (на балансі підприємства 20 повітряних ліній, з них 8 – 110 кВ та 12 – 220 кВ. В робочому стані 12 ліній: 7 ліній – 220 кВ та 5 ліній – 110 кВ. На теперішній час у роботі одна лінія 220 кВ і 5 ліній 110 кВ. На станції 6 енергоблоків, 2 з яких знаходяться в роботі з видачею навантаження 320 МВт/добу.

За 2017 рік генеруючими потужностями області вироблено 2810,6 млн кВт год. електроенергії, що складає 81,6 % до 2016 року (3442,2 млн кВт год.).

У 2017 році з ДП «Енергоринок» одержано електроенергії (брутто) 1690,1 млн кВт год., це 110,0 % до 2016 року (1533,3 млн кВт год.). Різниця між споживанням (брутто) та виробленням електроенергії – 1120,5 млн кВт год., або 60,0 %.

За січень-грудень 2017 року сумарний обсяг спожитої електроенергії 1213,5 млн кВт год. на суму 2125,8 млн грн, сплачено 1616,7 млн грн, рівень розрахунків – 76,1 %.

Споживачами ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» за січень-грудень 2017 року спожито електроенергії 1041,7 млн кВт год на суму 1810,4 млн грн, сплачено 1608,0 млн грн, рівень розрахунків – 88,8 % (за січень-грудень 2016 року – 64,5 %) в т.ч:

– промисловість – нараховано 582,9 млн грн, сплачено 464,5 млн грн, рівень розрахунків – 79,7 %;

– підприємства житлово-комунального господарства – нараховано 240,3 млн грн, сплачено 167,0 млн грн – 69,5 %;

– підприємствами водопровідно-каналізаційного господарства – нараховано 169,0 млн грн, сплачено 111,4 млн грн. – 65,9 %;

– підприємства та організації державного бюджету – нараховано 46,4 млн грн, сплачено 46,8 млн грн – 100,8 %;

– підприємства та організації місцевого бюджету – нараховано 84,9 млн грн, сплачено 85,2 млн грн – 100,3 %;

– населення (без урахування пілґ) – нараховано 547,5 млн грн, сплачено 534,7 млн грн – 97,7 %.

Заборгованість споживачів за спожиту електроенергію перед ТОВ «ЛЕО» станом на 01.01.2018 року – 696,6 млн грн.

Луганською філією ДП «Регіональні електричні мережі» за січень-грудень 2017 року підприємствам вугільної промисловості регіону та іншим споживачам відпущено електроенергії 171,8 млн кВт·год. на суму 315,5 млн грн, сплачено 8,7 млн грн, рівень розрахунків – 2,7 % (за аналогічний період 2016 року – 2,6 %).

Газова промисловість

ПАТ «Луганськгаз» є суб'єктом природної монополії на ринку транспортування природного газу розподільними трубопроводами в межах області.

Компанія забезпечує закупівлю й поставку газу населенню, бюджетним установам, промисловим споживачам, громадським організаціям, експлуатацію розподільних газових мереж області, виконує роботи з газифікації об'єктів і населених пунктів регіону.

Протягом січня-грудня 2017 року видобуто на газоконденсатних родовищах області 195,1 млн м³ природного газу.

В області загалом за 12 місяців 2017 року спожито 358,7 млн м³ природного газу, в тому числі промисловим комплексом області 91,2 млн м³.

Споживання перевищує власний видобуток у 1,8 рази або на 163,6 млн м³.

Станом на 01.01.2018, за інформацією ПАТ «Луганськгаз», рівень розрахунків споживачів за спожитий природний газ з початку 2017 року складає 90,4 % (нараховано 1964,5 млн грн, сплачено 1776,6 млн грн), в тому числі:

- населення розраховалося на 89,5 % (нараховано 1778,6 млн грн, сплачено 1591,4 млн грн);

- бюджетні установи – 99,0 % (нараховано 114,2 млн грн, сплачено 113,1 млн грн);

- промислові підприємства – 100,6 % (нараховано 71,3 млн грн, сплачено 71,8 млн грн, з урахуванням боргів минулих років).

Станом на 16.01.2018, за інформацією НАК «Нафтогаз України», теплопостачальні підприємства області розраховалися за поставлений природний газ на 56,0 % (спожито 66,2 млн м³, нараховано 409,7 млн грн, сплачено 229,6 млн грн).

В структурі переробного комплексу регіону протягом 2017 року відбулися суттєві структурні зміни – скоротилася частка реалізованої продукції добувної промисловості, виробництва коксу, металургійного виробництва. Зменшення обсягів виробництва та реалізації промислової продукції відбулося із наступних причин:

- відсутність бюджетного фінансування вугледобувних підприємств;

- низька ціна на вугільну продукцію державних вугледобувних підприємств;

- тимчасове припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення;
- ізолюваністю регіону від Об'єднаної енергетичної системи України;
- більшість промислових підприємств значно або повністю скоротили обсяги виробництва через ускладнення технологічного й виробничого процесу;
- виникнення енергетичних та логістичних проблем, втрату ринків збуту, розрив коопераційних зв'язків з відповідними контрагентами.

За ініціативою облдержадміністрації було проведено низку нарад за участю представників ДП «НЕК «Укренерго», Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України, ДП «Укренергомережпроект», ОТУ «Луганськ», територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади та структурних підрозділів ОДА. За результатами цих заходів було прийнято рішення про будівництво нової підстанції ПС 500/220 кВ «Кремінська» на території Кремінського району Луганської області, з встановленням на ній одного автотрансформатору 500/220 кВ; а також спорудження від нього нової магістральної лінії ПЛ 220 кВ «Ювілейна» (приблизно 20 км).

На теперішній час розроблено проект будівництва ПС 500 кВ «Кремінська» із заходами ПЛ 500 кВ «Донбаська-Донська» та ПЛ 220 кВ «Кремінська-Ювілейна», здійснено його експертизу, проведено тендер та аукціон на закупівлю обладнання, матеріалів та виготовлення документації землеустрою за проектом.

З метою зростання економічного потенціалу регіону облдержадміністрація сприяє відновленню роботи ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання «Азот».

Підготовлено та направлено листа Прем'єр-міністру України Гройсману В.Б. стосовно розроблення механізму надання цінних пільг виробникам шляхом розробки державної підтримки в частині забезпечення фіксованої (нижчої від ринкової) ціни на газ для виробництва добрив на ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання «Азот», створено штаб з підготовки до запуску ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання Азот».

Проведено дві наради щодо вирішення проблемних питань стосовно забезпечення стабільного енергопостачання ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання Азот» та введення в експлуатацію на підприємстві когенераційної установки.

Для підвищення надійності енергопостачання Лисичанського енерговузла в ході підготовки Луганської області до роботи в осінньо-зимовому періоді та у зв'язку з підготовкою до запуску в роботу ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання «Азот» виконано планово-попереджувальний ремонт основної магістральної повітряної лінії електропередачі напругою 220 кВ «Луганська ТЕС – Лисичанська».

З метою недопущення зупинки виробничої діяльності ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод» облдержадміністрацією проведено нараду за участю керівництва області, Попаснянського району та представників підприємства щодо сприяння у подовженні терміну оренди цілісного майнового комплексу ДП «Попаснянський вагоноремонтний завод», направлено листи Прем'єр-міністра України Гройсману В.Б від 07.11.2017

№ 1/8-6261, в.о. голови правління ПАТ «Укрзалізниця» Кравцову Є.П. від 14.11.2017 № 6/19-6409 та Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 6/8-644.

06.12.2017 прийнято участь у нараді під головуванням заступника міністра Міністерства інфраструктури України Лавренюка Ю.Ф. за участю зацікавлених сторін, на якій врегульовані усі гострі питання та узгоджено питання подовження оренди.

Виробництво **харчових продуктів** у Луганській області представлено 38 підприємствами великого та середнього бізнесу та 83 малими підприємствами.

За підсумками роботи харчової галузі індекс промислового виробництва в порівнянні з 2016 роком склав 82,0 %.

Для забезпечення потреб населення області виробляються майже всі види продовольства, окрім цукру, спирту, лікєро-горілочаних виробів, консервів, риби та продуктів дитячого харчування.

За результатами січень-листопад 2017 року експорт харчових товарів зріс в 2,6 рази і склав 31,8 млн дол. США. Експорт продуктів рослинного походження збільшено на 74,4 % та склав 10,9 млн дол. США, олії рослинної збільшено у 5 разів та склав 12,9 млн дол. США, залишків і відходів харчової промисловості – на 45 % та склав 7,9 млн дол. США.

Підприємствами харчової промисловості протягом року здійснювалися заходи по застосуванню процедур, передбачених Законом України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Систему управління безпекою продуктів харчування (НАССР) впровадили 4 підприємства. В стадії впровадження та застосування принципів НАССР перебувають 9 підприємств харчової промисловості області, зокрема: в молочній галузі – 3 підприємства, в пивоварній галузі – 2, в олійно-жировій – 2, в рибній – 1, в м'ясопереробній – 1.

Молокопереробна галузь представлена чотирма підприємствами: ПрАТ «Біловодський МРЗ», ПП «Продгрупсервіс», ПАТ «Старобільський молокозавод», ТОВ «Марківський сироробний завод», виробнича потужність яких становить 135 тис. тонн на рік. Фактично поступило на промислову переробку 33,0 тис. тонн молока, що на 36,6 % менше минулого року.

Виробництво продукції молокопереробної галузі порівняно з 2016 роком зменшилося, а саме: молока обробленого – на 33,6 % та склало 2193 тонни; масла вершкового – на 22,1 % (835 тонн); сиру сичужного та плавленого – на 20,3 % (412 тонн), йогурту – на 8,2 % (426 тонн); казеїну – на 20,6 % (346 тонн), сиру свіжого неферментованого – на 35,2 % (46 тонн).

З метою підвищення конкурентоспроможності продукції на зовнішньому та внутрішньому ринках та підвищення якості молока ТОВ «Марківський сироробний завод» завершено перший етап по будівництву цеху зі згущення та сушки підсирної сироватки; ПрАТ «Біловодський маслоробний завод» встановлено сепаратори-очисники та пастоустановку, проведена модернізація хладосистеми.

М'ясопереробну галузь представлено 10 підприємствами, що звітують до управління статистики, з яких переробкою м'яса займаються – ПСП «Агрофірма Привілля», ПП «Любий» та ПП «Беком». У 2017 році виробництво м'яса, включно з субпродуктами, збільшено на 6,6 % та становило 676 тонн; ковбасних виробів зменшено на 16,7 % (30 тонн).

Олійно-жирова галузь області представлена 5 великими підприємствами (ТОВ «Сватівська олія», ТОВ «Агро Кепітал Груп ЛТД», філія ТОВ «Слобожанський завод продтоварів», ТОВ «Старобільський завод продовольчих товарів», ТОВ «Троїцький маслопресовий завод») та понад 20 підприємств малої потужності, які дозволяють переробляти 390 тис. тонн сировини.

На промислову переробку надійшло 258 тис. тонн соняшника, що склало 46 % від валового збору. У 2017 році провідними підприємствами вироблено 103,2 тис. тонн олії соняшnikової нерафінованої та її фракцій (крім хімічно модифікованих), що на 21,2 % більше ніж у 2016 році. Збільшення відбулося за рахунок виведення з виробничих процесів морально застарілого та фізично зношеного обладнання, впровадження новітніх технологій та систем автоматизації.

На підприємстві ТОВ «Сватівська олія» завершено проект «Будівництво цеху з грануляції шроту» (залучено власних коштів 9,3 млн грн). Це дало змогу збільшити обсяги виробництва, зниження витрат на логістику та освоєння нового сегменту рику. В 2017 році відновив свою діяльність ТОВ «Троїцький маслопресовий завод». Виробнича потужність складає 100 тонн/добу. На підприємстві створено 160 робочих місць.

У зв'язку з освоєнням нового ринку збуту протягом 2017 збільшено асортимент випуску круп, а саме пшоняної, перлової, кукурудзяної.

Провідними підприємствами борошномельно-круп'яної промисловості ТОВ «Айдарський пекар», ТОВ «Айдар Милам» та ПП «Старобільський завод продтоварів» у 2017 році вироблено 31,7 тис. тонн борошна, що становить 88,7 % до 2016 року. Виробництво круп збільшено на 6,8 % та склало 47,0 тонн. У зв'язку з освоєнням нового ринку збуту протягом 2017 збільшено асортимент випуску круп, а саме пшоняної, перлової, кукурудзяної.

Хлібопекарська галузь представлена 15 підприємствами, які входять до кола статистичної звітності, та 35 підприємствами середньої та малої потужності. За даними, оприлюдненими Державною службою статистики, у 2017 році вироблено 9,4 тис. тонн хліба та хлібобулочних виробів (86,6 % до 2016 року).

Крім цього, підприємствами середнього та малого бізнесу вироблено хліба 21,2 тис. тонн, що на 9,5 % менше рівня 2016 року. Загалом зниження виробництва хліба та хлібобулочних виробів відбулося за рахунок зниження чисельності населення та імпорту хліба з Харківської області.

З метою покращення якості продукції хлібозаводу № 4 ТОВ «Компанія Хлібінвест» здійснено реконструкцію лінії по випуску хліба

Галузь з виробництва безалкогольних та охолоджених напоїв представлена двома підприємствами – ПП «Санрайз» та ТОВ «Айдар плюс».

Виробництво води збільшено в 2,6 рази та склало 202 тонни; води підсолодженої – в 14,8 рази (133,3 літри); напоїв безалкогольних – на 35,9 % (55,3 тис. дал).

Пивоварна галузь представлена двома підприємствами – ТОВ «Ліспі» та ТОВ «Пінта». У 2017 році випуск пива порівняно з минулим роком збільшено на 3,9 % та склало 408,9 дал, солоду збільшено на 2,7 % (581 тонна).

Виробництво кормів для тварин здійснюється 9 підприємствами, з них одне велике підприємство (ТОВ «Фідлайф») та 8 підприємств малих потужностей. У 2017 році в порівнянні з минулим роком виробництво кормів для тварин збільшено на 17,3 % та досягає 60,3 тис. тонн.

Оптову закупівлю зернових та технічних культур на території області здійснюють ТОВ СП «Нібулон», ТОВ «Кернел Трейд», Компанії «Каргілл», «Серна», ПАТ «Аграрний фонд» та ПрАТ «Агротон».

В області існує 18 елеваторів, загальна потужність яких перевищує 741 тис. тонн, з них 15 діючих потужністю 660 тис. тонн. Проте загальна потреба в зберіганні зерна забезпечується лише на 60 %.

Станом на 01.02.2018 завантаженість елеваторів складає 60,5 %.

На території області існує три перевалочних пункти:

– пункт «Левада» (м. Сєверодонецьк), потужність перевантаження становить 0,9 тис. тонн на добу;

– перевантажувальний комплекс компанії «Нібулон» (м. Сватове) з приймання та відвантаження зернових та олійних культур на залізничний та автомобільний транспорт. Потужність відвантаження на залізничний транспорт понад 4 тис. тонн на добу;

– пункт ТОВ «Красноріченське» (Кремінський район), потужність перевантаження становить 0,3 тис. тонн на добу.

Не зважаючи на жорстку конкуренцію на споживчому ринку, високі вимоги щодо якості та безпечності продукції, підприємства харчової промисловості області мають перспективи щодо розширення та освоєння нових ринків збуту. Пріоритетними напрямками подальшого розвитку галузі є впровадження новітніх технологій, технічне переоснащення підприємств, поліпшення якості та розширення асортименту продукції.

2. Інвестиційна діяльність.

За даними, оприлюдненими Державною статистикою України, обсяги освоєних **капітальних інвестицій** за січень-вересень 2017 року підприємствами та організаціями за рахунок усіх джерел фінансування склали 1782,7 млн грн, або 0,7 % від загального обсягу по Україні (січень-вересень 2016 року – 0,7 %). У порівнянні з січнем-вереснем 2016 року збільшення склало 1,4 %.

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 65,0 % загального обсягу. За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно 30,1 % капітальних інвестицій.

Найвагомішу частку капітальних інвестицій (99,4 % загального обсягу) освоєно у матеріальні активи, з яких у будівлі та споруди – 29,5 % усіх інвестицій, у машини, обладнання та інвентар і транспортні засоби – 65,6 %. У нематеріальні активи вкладено 0,6 % загального обсягу капітальних інвестицій.

Найбільшу частку капітальних інвестицій (788,0 млн грн, або 44,2 %) освоєно підприємствами сільського, лісового та рибного господарства. Підприємства промисловості витратили 311,0 млн грн. (14,4 %).

У зв'язку з наявністю на території області збройного конфлікту значно скоротилася інвестиційна активність іноземних інвесторів по усіх галузях промисловості та інших сферах економічної діяльності. Це стосується іноземних інвесторів як з країн ЄС, так і з країн СНД. Через ускладнення технологічного й виробничого процесу, виникнення логістичних проблем більшість підприємств, які займаються залученням іноземних інвестицій, значно або повністю скоротили свою діяльність у цьому напрямку. Як наслідок, розвиток інвестиційної діяльності регіону характеризується значним зменшенням акціонерного капіталу та негативним інвестиційним кліматом.

За даними, оприлюдненими Державною статистикою України, обсяг залучених з початку інвестування **прямих іноземних інвестицій** (акціонерного капіталу) в економіку Луганської області станом на 01.10.2017 склав 449,6 млн дол. США, що на 3,0 % більше обсягів інвестицій на початок року та становить 1,1 % до загального підсумку по Україні.

У розрахунку на одну особу населення наростаючим підсумком з початку інвестування обсяг склав – 204,8 дол. США, що на 2,8 % більше до початку року (на 01.01.2017 – 199,2 дол. США).

Найбільш суттєве збільшення обсягів прямих іноземних інвестицій спостерігається у галузі промисловості – на 5,12 млн дол США, діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування – на 8,35 млн дол. США, операції з нерухомим майном – 0,17 млн. дол. США.

Станом на 01.10.2017 найбільш суттєве збільшення обсягів прямих іноземних інвестицій спостерігається у галузі промисловості – на 5,12 млн дол. США, діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування – на 8,35 млн дол. США, операції з нерухомим майном – 0,17 млн. дол. США.

Основними країнами-інвесторами є Кіпр – 374,8 млн дол. США, Велика Британія – 23,4 млн дол. США, Іспанія – 9,2 млн дол. США, інші країни – 42,2 млн дол. США.

На розвиток промислового потенціалу області негативно вплинуло, насамперед, проведення антитерористичної операції на території області з початку 2014 року, внаслідок чого більшість промислових підприємств значно або повністю скоротили обсяги виробництва через ускладнення технологічного й виробничого процесу, виникнення логістичних проблем.

На підконтрольній українській владі території промисловий комплекс фактично лишився таких галузей як металургія, виробництво коксу та продуктів нафтопереробки, машинобудування, легка промисловість. Залишилась певна частка підприємств вугільної промисловості, виробництво будівельних матеріалів,

харчової та легкої промисловості, а також майже всі провідні підприємства хімічної промисловості, виробництво паперу та поліграфічна діяльність.

Активізація інвестиційної діяльності є однією з основних умов оздоровлення та розвитку регіональної економіки, рушійною силою її інтеграції у світове господарство за рахунок оновлення основних фондів, переведення капіталів з одних сфер в інші, передачі технологій, інновацій та управлінського досвіду.

Основними причинами зниження активності інвестиційної діяльності є:

- відсутність системного підходу до державного та регіонального управління розвитком інвестиційної сфери, зниження фінансових можливостей бюджетів усіх рівнів;

- несприятливий інвестиційний клімат (АТО, економічна та фінансова нестабільність, недостатня розвиненість ринків капіталу, слабка розвиненість фондового ринку, відсутність системи гарантій захисту інвестицій);

- недосконала законодавча база, часта зміна, суперечливість, неповнота та неоднозначність трактування чинних законів і нормативно-правових актів, наявність значної кількості відомчих документів;

- відсутність дієвих механізмів державно-приватного партнерства в інвестуванні;

- недостатній рівень державної підтримки інвестиційної діяльності;

- нерозвиненість інвестиційних інструментів та інвестиційного ринку.

Залучення іноземних інвестицій в економіку регіону можливе за умови стабілізації економіки та фінансової системи, активізації євроінтеграційних процесів в Україні, забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону та привабливих умов ведення бізнесу.

З метою забезпечення постійної та ефективної горизонтальної взаємодії між заінтересованими органами виконавчої влади в процесі залучення іноземних інвестицій та супроводження інвесторів, а також з метою поширення детальної інформації щодо інвестиційних можливостей і переваг Луганського регіону у січні 2018 року були проведені наступні заходи.

Також Луганською облдержадміністрацією закінчена робота з випуску ролику «PROMO LUHANSK REGION UA» з метою популяризації Луганської області як регіону, відкритого для бізнесу та інвестицій, презентації інвестиційного іміджу регіону на вітчизняній та міжнародній арені.

З метою формування інформаційної електронної бази економічного потенціалу області Луганською облдержадміністрацією разом з Програмою розвитку ООН було розроблено Каталог компаній Луганської області, де представлені провідні підприємства міст та районів, діючі бізнес-об'єднання, об'єкти інфраструктури підтримки бізнесу регіону тощо. Наразі до Каталогу увійшли 148 компаній Луганської області, які поділені по територіальному признаку по районам та містам обласного значення. Зараз вже надруковано 130 екземплярів. Надалі є можливість актуалізувати та доповнювати електронну версію Бізнес-каталогу по мірі надходження анкет від зацікавлених компаній та

адміністративно-територіальних одиниць області. Також у подальшому планується переклад електронної версії Каталогу на англійську мову.

З метою покращення інвестиційного клімату та сприяння залученню інвестицій Офісом залучення та підтримки інвестицій спільно з облдержадміністраціями планується створення інвестиційного порталу, де буде розміщено інвестиційні пропозиції для потенційних інвесторів, детальна інформація щодо вільних земельних ділянок типу Brownfield та Greenfield.

За підтримки Програми розвитку ООН в Україні розпочала роботу Агенція регіонального розвитку Луганської області, основними цілями якої є: інформаційна підтримка інвесторів; підготовка інвестиційних пропозицій та проектів; розробка проектів розвитку об'єднаних громад; супроводження проектів на всіх стадіях; фінансова підтримка суб'єктів малого та середнього бізнесу для реалізації проектів зі створення нових робочих місць.

Продовжує роботу центр розвитку бізнесу на базі Агенції регіонального розвитку Східного Донбасу, створений в рамках проекту ПРООН.

3. Зовнішня торгівля (експорт та імпорт товарів).

За даними, оприлюдненими Державною службою статистики України, **оборот зовнішньої торгівлі товарами** області за січень-листопад 2017 року становив 454,5 млн дол. США і зменшився порівняно з січнем-листопадом 2016 року на 37,9 %.

Обсяги експорту товарів за січень-листопад 2017 року становили 213,5 млн. дол. США та у порівнянні з січнем-листопадом 2016 року зменшилися на 46,9 %.

Обсяг імпорту товарів склав 241,0 млн дол. США, що на 26,6 % менше аналогічного періоду попереднього року.

Негативне сальдо становило 27,5 млн дол. США (січень-листопад 2016 року сальдо позитивне – 73,7 млн дол. США).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,89 (по Україні – 0,88).

Зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами із 76 країн світу.

За інформацією Головного управління статистики у Луганській області, обсяг експорту товарів до країн Європейського Союзу становив 106,3 млн дол. США, або 49,8 % від загального обсягу експорту.

Найбільші обсяги експортних поставок також здійснювалися до Угорщини – 10,7 % від загального обсягу експорту, Польщі – 9,8 %, Чехії – 6,8 %, Білорусі – 6,7 %, Франції – 5,6 %, Болгарії – 4,6 %, США – 2,8 %, Румунії – 2,7 %, Іспанії – 2,3 %, Індії та Узбекистану – по 1,8 %, Саудівської Аравії та Німеччини – по 1,7 %, Китаю та Індонезії – по 1,3 %, Словаччини – 1,1 %.

Серед країн - торгових партнерів експортні поставки в порівнянні з січнем-листопадом 2016 року найбільш зросли до таких країн, як Катар, Китай, Індонезія, Колишня Югославська Республіка Македонія, Бангладеш, Нідерланди, Іспанія, Індія, Ізраїль, Іран, Казахстан, Таїланд, Австрія.

Імпорт товарів із країн Європейського Союзу становив 50,0 млн дол. США, або 20,7 % від загального обсягу.

Найбільші імпорتنі надходження, крім Росії, здійснювалися з Польщі – 6,8 % від загального імпорту, Німеччини – 4,5 %, Франції – 3,6 %, Білорусі – 2,2 %, Китаю – 1,8 %, Саудівської Аравії – 1,2 %, Республіки Корея та Литви – по 1,1 %, Румунії – 0,9 %.

Імпорتنі поставки порівняно з аналогічним періодом минулого року найбільш зросли з Ірландії, Литви, Молдови, Латвії, Пакистану, Ізраїлю, Болгарії, Саудівської Аравії, Казахстану, Румунії, Фінляндії, Домініканської республіки, Австрії.

Валютна виручка від експортних поставок папіру та картону за січень-листопад 2017 року становила 64,4 млн дол. США, або 30,1 % експорту всіх товарів, чорних металів – 46,4 млн дол. США (21,7 %), продукція хімічної промисловості – 15,5 млн дол. США (7,3 %), жири та олії тваринного або рослинного походження – 12,9 млн дол. США (6,1 %), текстильні матеріали та текстильні вироби – 11,2 млн дол. США (5,3 %), продукти рослинного походження – 10,9 млн дол. США (5,1 %), прилади та апарати оптичні, фотографічні – 10,3 млн дол. США (4,8 %), готові харчові продукти – 7,9 млн дол. США (3,7%), вироби з каменю, гіпсу, цементу – 5,6 млн дол. США (2,6 %), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 4,2 млн дол. США (2,0 %), машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання – 2,6 млн дол. США (1,2 %), мінеральні продукти – 2,2 млн дол. США (1,0 %).

Такий перерозподіл часток товарних груп у структурі експорту відбувся через зменшення частки чорних металів (з 73,1 % з початку 2017 року до 21,7 %), що пов'язане, насамперед, з тимчасовим припиненням переміщення вантажів через лінію зіткнення в області було підтримано Радою національної безпеки і оборони України і прийнято 15 березня 2017 року рішення про тимчасове припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення на Донбасі. Зазначене рішення скоротило потік товарів вказаної групи, який входить до складу регіонального експорту та виробляється ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» (підприємство перереєстроване на контрольованій частині області, а його виробничі площі знаходяться на неконтрольованій українською владою території області).

Експорт чорних металів у січні-листопаді 2017 року, порівняно з січнем-листопадом 2016 року, зменшився на 83,7 %. Зазначене зменшення частки чорних металів призвело до збільшення часток продукції хімічної промисловості та паперу і картону у структурі товарного експорту області.

Крім цього, у товарній структурі експорту з початку 2017 року поступово збільшувалась частка такої продукції як жири та олії тваринного або рослинного походження – з 0,0 % на початку року до 6,1 %, а також продукції рослинного походження з 0,6 % до 5,1 %.

Негативно вплинуло на розвиток експортної діяльності загальнообласна тенденція зменшення обсягів виробництва промислової продукції, падіння якої за січень-листопад 2017 року склало 31,0 %.

Імпорتنі надходження мінеральних продуктів за січень-листопад 2017 року становили 100,5 млн дол. США, або 41,7 % імпорту всіх товарів, маси з

деревини – 41,1 млн дол. США (17,0 %), продукції хімічної промисловості – 33,1 млн дол. США (13,7 %), полімерних матеріалів, пластмас та виробів з них – 28,8 млн дол. США (11,9 %), текстильні матеріали та текстильні вироби – 11,2 млн дол. США (4,7 %), машин, обладнання та механізмів – 5,5 млн дол. США (2,3 %), засобів наземного транспорту – 6,2 млн дол. США (2,6 %), вироби з каменю, гіпсу, цементу – 4,5 млн дол. США (1,9 %), живі тварини; продукти тваринного походження – 2,6 млн дол. США (1,1 %).

Такий перерозподіл часток товарних груп у структурі імпорту відбувся через зменшення частки мінеральних продуктів (з 61,6 % з початку 2017 року до 41,7 %), що пов'язане, насамперед, з тимчасовим припиненням переміщення вантажів через лінію зіткнення в області. Імпорт мінеральних продуктів (як сировини, насамперед металургійної та машинобудівної промисловості) зменшився на 50,3 %. Таке скорочення імпорту сировини для виробництва продукції з боку підприємств області також може вказувати на негативну тенденцію до скорочення ними їх виробничих програм (зменшення обсягів виробництва промислової продукції за січень-листопад 2017 року склало 31,0 %), вжиття заходів з енергозбереження. Слід зауважити, що на зменшення попиту на цю групу продукції вплинуло і певне зростання ціни на енергоресурси (нафта, природний газ) у 2017 році.

Оборот зовнішньої торгівлі послугами за січень-вересень 2017 року склав 37,5 млн дол. США і порівняно з січнем-вереснем 2016 року зменшився на 49,0 %. Обсяги експорту та імпорту послуг становили відповідно 16,9 млн дол. США (зростання порівняно з січнем-вереснем 2016 року в 2,5 рази) та 20,6 млн дол. США (зменшення на 51,6 %).

Негативне сальдо зовнішньої торгівлі послугами становило 3,7 млн дол. США (у січні-вересні 2016 року сальдо негативне – 35,8 млн дол. США).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,8 (січень-вересень 2016 року – 0,7).

Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами із 75 країн світу.

До країн ЄС було експортовано 34,9 % усіх послуг, Росії – 29,6 %, Великої Британії – 16,0 %, Казахстану – 10,1 %, Узбекистану – 7,1 %, Білорусі – 1,8 %, Німеччини – 0,9 %.

З країн ЄС імпортовано 16,0 % усіх послуг, Росії – 72,8 %, Німеччини – 9,2 %, Узбекистану – 5,3 %, Естонії та Казахстану – по 3,9 %.

Основу структури експорту послуг області склали ділові послуги (72,0 %), послуги, пов'язані з подорожами (7,1 %) та транспортні послуги (2,4 %).

Основу структури імпорту послуг склали послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю (60,7 %), ділові послуги (16,0 %), послуги, пов'язані з подорожами (16,0 %), транспортні послуги (5,3 %), послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги (1,5 %).

З огляду на нинішні складні економічні умови, облдержадміністрацією здійснюється низка заходів щодо розвитку зовнішньоекономічної діяльності:

- залучення суб'єктів малого та середнього бізнесу до експортної діяльності;
- проведення інформаційної підтримки бізнес кіл щодо умов виходу на зовнішні ринки, пошуку торговельних партнерів, участі у навчальних заходах;
- надання допомоги місцевим виробникам у пошуку міжнародних бізнес партнерів, у тому числі шляхом участі у виставкових заходах, форумах тощо;
- інформування місцевих бізнес-кіл про комерційні пропозиції закордонних партнерів, можливості участі у міжнародних закупівлях.

Протягом другої половини грудня 2017 року – першої половини січня 2018 року суб'єкти господарювання області поінформовано про 16 міжнародних та загальноукраїнських заходів (виставки, форуми тощо) в 14 країнах світу (Швейцарія, Угорщина, Німеччина, Туркменістан, Італія, Ірак, Китай, Сирія, Туреччина, Нігерія, Гана, Білорусь, ОАЕ та 12 комерційних пропозицій компаній з 11 країн світу (Йорданія, Швеція, Нігерія, Болгарія, Катар, Саудівська Аравія, Румунія, Іспанія, Китай, Колишня Югославська Республіка Македонія).

4. Внутрішній ринок (внутрішня торгівля, цінова ситуація).

Оборот роздрібної торгівлі (до якого включено роздрібний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі, розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках та фізичними особами-підприємцями) за 2017 рік склав 5782,8 млн грн, що у порівняних цінах становить 98,1 % до 2016 року.

Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, що здійснюють діяльність із роздрібної торгівлі, за 2017 рік становив 3183,5 млн грн, що у порівняних цінах становить 98,5 % до 2016 року.

Індекс споживчих цін на споживчому ринку Луганської області у грудні 2017 року до грудня попереднього року становив 114,9 %, що більше загальнодержавного індексу на 1,2 в. п. (по Україні – 113,7 %).

Ціни на продукти харчування та безалкогольні напої по області у грудні 2017 року до грудня попереднього року зросли на 19,3 %.

Найбільше подорожчали фрукти та овочі – на 47,9 % та 40,9 % відповідно. На 28,1 % зросли в ціні м'ясо та м'ясопродукти, на 21,9 % – яйця, на 19,1 % – сир і м'який сир, на 19,0 % – молоко, на 18,4 % – хліб, , на 17,8 % – масло вершкове, на 11,9 % – макаронні вироби, на 11,5 % – хліб і хлібопродукти, на 3,8 % – риба та рибопродукти, , на 1,5 % – олія соняшникова.

Водночас на 10,7 % подешевшав цукор на тлі низьких світових цін та значної пропозиції на внутрішньому ринку.

Ціни на алкогольні напої та тютюнові вироби зросли на 20,8 %.

Зростання цін (тарифів) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива на 20,4 % відбулося головним чином за рахунок підвищення тарифів на гарячу воду та опалення – на 50,3 %, утримання будинків та прибудинкових територій – на 41,8 %, електроенергію – на 28,1 %, водопостачання – на 16,2 %.

Підвищення ціни на транспорт в цілому на 14,2 % спричинено насамперед збільшенням вартості палива та мастил на 19,1 %, проїзду в автодорожньому та залізничному пасажирському транспорті, відповідно на 17,4 % та 5,5 %.

Послуги зв'язку з початку року зросли на 7,7 %.

У сфері охорони здоров'я ціни зросли на 4,5 %, при цьому амбулаторні послуги подорожчали на 9,0 %, фармацевтична продукція, медичні товари та обладнання – на 4,3 %.

Цінова ситуація на ринку палива.

За даними моніторингу споживчих цін на соціально значущі товари станом на 28 грудня 2017 року середня роздрібна ціна на бензин марки А-95 становила 29,19 грн/л (середня по Україні – 28,32 грн/л) і збільшилася з початку року на 20,1 % (по Україні – на 19,9 %).

Дизельне паливо станом на 28 грудня 2017 року коштувало 26,85 грн/л (по Україні – 26,03 грн/л) і подорожчало з початку року на 25,5 % (по Україні – на 23,9 %).

Ціни на паливо зросли внаслідок підвищення цін на нафту та послаблення гривні до євро (акцизи на паливо встановлено в євро).

За III квартал 2017 року **обсяг послуг**, реалізованих споживачам підприємствами сфери послуг, у ринкових цінах становив 865,6 млн грн (за III квартал 2016 року – 783,3 млн грн). У структурі обсягу реалізованих послуг найбільшу питому вагу мали послуги телекомунікацій (електрозв'язку) (55,2 %), діяльності у сферах архітектури та інжинірингу, надання послуг технічного консультування (8,0 %), складського господарства та допоміжної діяльності у сфері транспорту (7,5 %), послуги вантажного автомобільного транспорту та перевезення речей (6,9 %).

Обсяг послуг, реалізованих населенню, становив 475,1 млн грн (за III квартал 2016 року – 431,4 млн грн). Частка послуг, які були реалізовані населенню із загального обсягу послуг, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, збільшилася на 10,1 в. п. та становить 54,9 %.

Основними причинами подорожчання товарів є:

- скасування державного регулювання цін на окремі види товари;
- зростання вартості тарифів на комунальні послуги та електроенергію;
- постійне удорожчання паливно-мастильних матеріалів, що призводить до збільшення витрат на логістику (значна віддаленість Луганської області від центральних регіонів України);
- зменшення виробництва м'яса на внутрішньому ринку при збільшенні обсягів експорту продукції;
- сезонні коливання цін на сільськогосподарську продукцію;
- девальвація гривні.

Для залучення на споживчий ринок області додаткових ресурсів продовольчої продукції, більш повного та різноманітного його насичення і задоволення потреб споживачів сільськогосподарською продукцією та

продуктами її переробки, іншими продуктами харчування проводяться ярмарки за участю безпосередніх місцевих товаровиробників.

Так, у районах і містах області у січні-грудні 2017 року було проведено 1013 продовольчих ярмарок, на яких реалізовано 4,7 тис. тонн продукції місцевих сільгоспвиробників на суму 94,6 млн грн.

З метою відстеження та аналізу цінової ситуації на продовольчому ринку області проводиться щодаквдний моніторинг:

– цінової ситуації на споживчому ринку товарів з подальшим висвітленням даної інформації на веб-сторінці Департаменту економічного розвитку, торгівлі та туризму облдержадміністрації;

– середніх рівнів цін на продовольчих ринках та підприємствах торгівлі на основні продовольчі товари на території області, підконтрольній українській владі, зокрема на хліб та хлібобулочні вироби, молоко, крупи, яйця курячі, овочі тощо (за оперативними даними міських рад міст обласного значення та райдержадміністрацій).